

مقدمه ناشر

یه بزرگی گفته: «اگه هر چیزی توو زندگی راحت به دست می‌اومد، زحمت کشیدن ارزش خودشو از دست می‌داد...»

توو زندگی همه ما یه لحظه‌ای هست که باید یه تصمیم بزرگ بگیریم، فقط نمی‌دونیم اون لحظه چه موقعی پیش میاد؛ واسه بعضیا توو ۱۸ سالگی و واسه بعضی دیگه توو ۴۰ سالگی ... اما هممون تجربه‌ش می‌کنیم. چیزی که مهمه اینه که هدفتون رو درست انتخاب کنید، به خدا توکل کنید و بعدش با یه ذهن آروم، بی استرس و بدون فکر به این که تهش چی قراره پیش بیاد، اون قدری برای رسیدن بهش تلاش کنید که از خودتون راضی راضی باشید ...

ممنون از آقای رضایی‌بقای عزیز بابت کتاب خوبی که نوشتن و خیال همه رو بابت موفقیت تو امتحانات راحت کردن.

«من به چشم‌های بی‌قرار تو قول می‌دهم

ریشه‌های ما به آب

شاخه‌های ما به آفتاب می‌رسد...»

قیصر امین‌پور

مقدمه مؤلف

بِسْمِ رَبِّ الشُّهُدَاءِ وَ الصِّدِّيقِينَ

■ اثری که پیش روی شماست، حاصل تلاش شبانه‌روزی در راستای ارائه مهم‌ترین نکات در مختصرترین قالبی است که پاسخگوی تمام سؤالات و پوشش‌دهنده همه مطالب درس باشد؛ هم‌چنین آخرین تغییرات کتاب درسی نیز در آن اعمال شده است.

■ در این جهت، از آوردن هرگونه مطالب تکراری خودداری شده است و با استفاده از نمودارها و جداول و ارائه نکات سبب و نتیجه با پیکان و نتیجه‌گیری‌ها، یادگیری آسان‌تر شده است.

■ در ادامه، جهت استفاده بهتر از محتوای این اثر، به توضیح بخش‌های مختلف آن می‌پردازیم:

۱. دیباچه

■ ابتدای هر درس، برای آشنایی با کلیات و موضوع‌های اصلی درس و نظم‌دادن به ساختار ذهنی شما، عناوین اصلی و فرعی به شیوه نموداری آورده شده است که چند لحظه تمرکز بر آن، سامان بهتری به نقش‌بستن مطالب در ذهن شما خواهد بخشید.

۲. درس‌نامه

■ مختصرترین عبارات در عین گویابودن محتوای درس، جهت بازدهی بیشتر در کم‌ترین زمان ارائه گردیده است.

الف) مفاهیم آیات، احادیث و اشعار

■ پیام‌های اصلی تمام آیات، احادیث و اشعار درس، به صورت قطعه‌قطعه و با شماره‌گذاری آورده شده است تا پیام هر عبارت را به طور مجزا و به صورت ریزموضوع بیاموزید.

ب) متون

■ از شاخه‌بندی، ساختار درختی یا جدول و پیکان‌ها برای فهم بهتر مطالب استفاده شده است.

۳. اصطلاحات مهم درس

■ الفاظ کلیدی‌تر و یا اصطلاحات نامأنوس در متن کتاب درسی و یا صورت تست‌ها به همراه کلمات هم‌معنی و مترادف آن‌ها آورده شده است تا از غافلگیری شما در مواجهه با تست‌ها کاسته شود.

۴. نمونه سؤال‌های امتحانی

■ جهت آشنایی شما با نمونه سؤال‌های امتحانی و سنجش آموخته‌هایتان، در عین سرعت‌دادن بیشتر به مطالعه شما و شناسایی دام‌هایی که طراحان استفاده می‌کنند، از سؤالات امتحانی استفاده شده است. در پایان از تمام دست‌اندرکاران انتشارات خیلی‌سبز و ویراستاران علمی این کتاب، کمال قدردانی را دارم؛ امید است این اثر کمک شایان توجهی به دانش‌آموزان عزیز نماید.

محمد رضایی‌بقاء

فهرست مطالب

۹	هدف زندگی	درس اول
۱۹	پر پرواز	درس دوم
۲۹	پنجره‌ای به روشنایی	درس سوم
۳۹	آینده روشن	درس چهارم
۵۱	منزلگاه بعد	درس پنجم
۶۰	واقعه بزرگ	درس ششم
۶۹	فرجام کار	درس هفتم
۸۱	آهنگ سفر	درس هشتم
۹۴	دوستی با خدا	درس نهم
۱۰۴	یاری از نماز و روزه	درس دهم
۱۱۹	فضیلت آراستگی	درس یازدهم
۱۲۸	زیبایی پوشیدگی	درس دوازدهم
۱۳۸		آزمون‌ها
۱۵۱		پاسخ‌نامه تشریحی

هدف زندگی

درس ۱

دباجه

۱. اهمیت انتخاب هدف اصلی
۲. جهان هدفمند (حق بودن جهان به علت حکمت الهی)
۳. هدفداری آفرینش انسان
۴. سه تفاوت انسان با سایر موجودات در نحوه رسیدن به هدف:
  ۱. حرکت اختیاری ۲. استعدادهای متنوع ۳. بی‌نهایت‌طلبی
۵. منشأ اختلاف در انتخاب هدفها (نوع بینش، نگرش و اندیشه خاص انسان‌ها)
۶. ملاک و معیار انتخاب هدف‌های اصلی (همسو و پاسخگو بودن به:
  ۱. میل بی‌نهایت‌طلب انسان ۲. استعدادهای فراوان او)
  ۷. مقایسه ویژگی‌های اهداف اصلی و فرعی
  ۸. انتخاب هدف جامع (ویژگی انسان‌های زیرک)
  ۹. معرفی تقرب به خدا، به عنوان برترین هدف

۱. اهمیت انتخاب هدف اصلی

- اگر هر کاری را فراموش کنیم، اما هدف اصلی را فراموش نکنیم، **باکی نیست**.
- اما اگر کاری را به جای آوریم، ولی هدف اصلی را فراموش کنیم، **گویی هیچ کاری نکرده‌ایم**.
- اگر به آن هدف اصلی که خداوند ما را برای آن آفریده است، نرسیم،

گویی سرمایه‌هایمان را معطل ساخته‌ایم. (برگرفته از فیه‌ما‌فیه مولوی)
پیام همه کارها در برابر هدف اصلی، همچون هیچ است در برابر همه چیز.

۲. جهان هدفمند

- خالق جهان خدایی **حکیم** است.
- یعنی هیچ کاری را **بیهوده** انجام نمی‌دهد.
- **نتیجه** در پس خلقت تک تک موجودات جهان **هدفی** وجود دارد.
- قرآن کریم نیز با تأکید، آفرینش جهان را «**حق**» می‌داند.
- معنای حق بودن جهان: هدفدار بودن خلقت آن‌ها

هر موجودی

- ۱ براساس برنامه‌ای **حساب‌شده** خلق شده است.
- ۲ به سوی **هدف حکیمانه‌ای** در حرکت است و **بی‌هدف** نیست.

۳. هدفداری آفرینش انسان

- انسان از قاعده کلی **هدفمندی** جدا نیست. قطعاً **هدفی** از آفرینش او وجود دارد.
- گام‌نهادن انسان در این دنیا = فرصتی برای رسیدن به هدف

۴. سه تفاوت انسان با سایر موجودات در نحوه رسیدن به هدف

انسان؛ باید هدف از خلقت خود را بشناسد، آن را **انتخاب** کند و به سوی آن حرکت کند.

حیوانات؛ **غریزی** به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.

گیاهان؛ **طبیعی** به سوی هدف خود حرکت می‌کنند. مانند حرکت دانه گندم برای تبدیل شدن به خوشه و یا نهال خرما در مسیر رسیدن به نخلی تنومند.

۱- حرکت
اختیاری

<p>۲- استعدادهای فراوان مادی و معنوی است و به دنبال هدف‌هایی برای رساندن استعدادها به کمال است. حیوانات و گیاهان، استعداد‌های محدود مادی دارند.</p>	<p>۲- استعدادهای فراوان مادی و معنوی</p>
<p>۳- بی‌نهایت‌طلبی انسان؛ دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب و به دنبال هدف‌هایی پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده است. حیوانات و گیاهان؛ هدف‌های محدود و پایان‌پذیری دارند و در سرحدی از کمال متوقف می‌شوند.</p>	<p>۳- بی‌نهایت‌طلبی</p>

۵. منشأ اختلاف در انتخاب هدف‌ها

نوع بینش، نگرش، نگاه و اندیشهٔ خاص انسان‌هاست.

مثال ۱ اگر کسی بیندیشد که کمک به دیگران:

الف ارزشمند است، **ب** می‌تواند پاسخگوی روحیهٔ بی‌نهایت‌طلبی و استعداد‌های گوناگونش باشد؛ **نتیجه** ← می‌کوشد به دیگران کمک کند.

۲ کسی که فکر می‌کند با داشتن شهرت می‌تواند به این نتایج برسد **نتیجه** ← همهٔ زندگی خود را در مسیر رسیدن به شهرت قرار می‌دهد.

• با نگاه به دنیای حیرت‌انگیز انسان‌ها به دلیل اختلاف در هدف‌ها:

نتیجه - ابتدا **سردرگم** می‌شویم که کدام هدف درست و همسو با بی‌نهایت‌طلبی و استعداد‌های متنوع انسان است و کدام‌یک این‌گونه نیست؟

۶. ملاک و معیار انتخاب هدف‌های اصلی

ملاک‌ها: همسوبودن با: **۱** میل بی‌نهایت‌طلب و **۲** استعداد‌های متنوع انسان خدای رحیم و مهربان که به ما مهربان‌تر و از خود ما به نیازهای ما آگاه‌تر است: با مشخص کردن معیار انتخاب هدف‌های اصلی و آثار و نتایج آن، ما را هدایت و راهنمایی کرده است.

۷. مقایسه ویژگی‌های اهداف اصلی و فرعی

هدف‌های اصلی	هدف‌های فرعی	
پایدار، پایان‌ناپذیر و همیشگی‌اند.	ناپایدار، پایان‌پذیر و موقتی‌اند.	تفاوت
هر دو خوب و برای زندگی انسان ضروری‌اند؛ بد نیستند.		شباهت
نباید برای رسیدن به نعمت‌های دنیا مرتکب گناه یا غفلت از هدف‌های اصلی شویم.		نتیجه

۸. انتخاب هدف جامع

عملکرد مطابق مصراع «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست»

نتیجه ۱ = زیرک‌ترین افراد = مؤمنان (برگرفته از اندیشه و تحقیق)

هدف برتر = هدف جامع و دربرگیرنده هدف‌های دیگر

زیرک‌بودن یعنی به قول معروف: «با یک تیر، چند نشان زدن»

ویژگی‌های هدف جامع و کامل = بهترین پاسخ به دو ویژگی انسان:

۱ متنوع‌بودن استعدادها **۲** بی‌نهایت‌طلبی انسان

نتیجه ۲ = نهال وجود ما رشد می‌کند و شادابی، بالندگی، شور و نشاط

ما را فرامی‌گیرد.

• نمونه‌ای از افراد زیرک: حضرت علی علیه السلام تحت تربیت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم

نتیجه ۳ = پرورش شخصیتی بی‌نظیر و جامع در همه ابعاد در وجود امام علی علیه السلام

۹. معرفی تقرب به خدا به عنوان برترین هدف

خدا = سرچشمه خوبی‌ها و زیبایی‌ها

هر کس در ذات (فطرت) خود در جست‌وجوی خداست.

تا به آن نرسد، آرام و قرار نمی‌یابد و از پای نمی‌نشیند.

کمال و خوبی‌های خدا حدّ و اندازه‌ای ندارد.

◀ مقصود و هدف نهایی = خدا — نتیجه — کسی جز خدا نمی‌تواند

برترین و اصلی‌ترین هدف ما باشد.

روح پایان‌ناپذیر انسان را سیراب کند.

زمینه‌ساز شکوفاشدن استعدادهای متنوع مادی و معنوی

انسان باشد.

◀ انواع نزدیکی و تقرب

① نزدیکی مکانی و ظاهری: مثلاً دو نفر کنار هم در یک مکان باشند.

② نزدیکی حقیقی و وجودی: به میزانی که انسان زیبایی‌ها و خوبی‌ها

را کسب کند، به خدای بزرگ تقرب و نزدیکی می‌یابد. ➤ رسیدن

به مقصد نهایی

◀ ویژگی‌های افراد زیرک: با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی

هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند.

هم با انجام کارهای دنیوی برای **رضای خدا** ➤ جان و دل را به خدا

نزدیک‌تر و سرای آخرت خویش را آباد می‌کنند.

● لازمه رسیدن به هدف بزرگ تقرب الهی = **همت** بزرگ و **اراده** محکم

و **پشتکاری** شگرف

● ● ● مفاهیم آیات ۳۸ و ۳۹ سوره دخان

﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ

وَمَا بَيْنَهُمَا لِأَعْبِينَ

مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ﴾

• پیامبر براساس حکمت الهی، خلقت جهان **هدفدار** است و براساس برنامه‌ای

حساب‌شده به پیش می‌رود و بیهوده و بازیچه و عَبَث و لَهو و لغو نیست.

●●● مفاهیم موعظه همیشه حضرت علی علیه السلام در ابتدای سخنانش

«ای مردم ... هیچ کس **بیهوده** آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای **لهو** کند. و او را به خود وانگذاشته‌اند تا به کارهای **لغو** و **بی‌ارزش** بپردازد.»

• **پیام** توجه به **حکمت الهی** و **بیهوده‌نبودن** خلقت انسان، موجب می‌شود انسان به کارهای **لهو**، **لغو** و **بی‌ارزش** نپردازد.

●●● مفاهیم آیه ۱۸ سوره اسراء

«آن کس که تنها زندگی **زودگذر دنیا** را می‌طلبد، **آن مقدار** از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس **دوزخ** را برای او قرار خواهیم داد تا با **خواری** و **سرافکندگی** در آن وارد شود.»

• **پیام‌های کتاب درسی**

- برخی از هدف‌ها و دل‌بستگی‌ها **محدود** و **پایان‌پذیرند** و تنها پاسخگوی برخی از استعدادهای مادی ما هستند.
- اگر کسی اهداف مادی را به عنوان هدف اصلی برگزیند، ممکن است به **مقداری** از آن برسد.
- اگر کسی فقط این هدف‌ها را انتخاب کند، عمر خود را از دست خواهد داد و زیان می‌بیند و با **خواری** و **سرافکندگی** وارد **جهنم** می‌شود.

●●● مفاهیم آیه ۱۹ سوره اسراء

«و آن کس که سرای **آخرت** را بطلبد و برای آن **سعی** و **کوشش** کند و **مؤمن** باشد، **پاداش** داده خواهد شد.»

• **پیام‌های کتاب درسی**

- برخی هدف‌ها **پایان‌ناپذیر** و **همیشگی**‌اند و پاسخگوی استعدادهای مادی و معنوی بیشتری در وجود ما هستند.

- اگر کسی آن‌ها را به عنوان هدف اصلی برگزیند و برای آن‌ها تلاش کند و ایمان داشته باشد، به هدف خود خواهد رسید.
- هدف‌های پایان‌ناپذیر همان هدف‌های اخروی هستند.

●●● مفاهیم آیات ۲۰۰ تا ۲۰۲ سوره بقره

«بعضی از مردم می‌گویند: خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن؛ ولی در آخرت هیچ بهره‌ای ندارند.

و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار.

اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند و خداوند سریع‌الحساب است.»

• پیام‌های کتاب درسی

- اگر کسی هدف‌های اخروی را به عنوان هدف اصلی برگزیند و برای آن تلاش کند، به هدف خود خواهد رسید.
- هدف‌های پایان‌ناپذیر همان هدف‌های اخروی هستند و هدف‌های پایان‌پذیر همان هدف‌های دنیوی هستند.
- اصل قرارگرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شوند.
- اگر هدف‌های دنیوی اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شوند.

●●● مفاهیم آیه ۶۰ سوره قصص

«آن‌چه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آن‌چه نزد خداست، بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟»

• پیام‌های کتاب درسی

- هدف‌های پایان‌ناپذیر همان هدف‌های اخروی هستند و هدف‌های پایان‌پذیر همان هدف‌های دنیوی هستند.

• برنامه‌ریزی انسان باید دربرگیرنده اهداف اخروی و اهداف دنیوی باشد و به گونه‌ای تنظیم شود که اهداف اخروی اصل قرار گیرند و هدف‌های دنیوی فرع و تابع آن‌ها باشند.

●●● مفاهیم آیه ۱۳۴ سوره نساء

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾ هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد، نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست.

پیام خداوند و تقرب به او، هدف جامعی است که دربرگیرنده اهداف دنیوی و اخروی است و مورد انتخاب افراد زیرک قرار می‌گیرد.

●●● مفاهیم ابیات مولوی

«ای دوست، شکر بهتر یا آن که شکر سازد؟ / خوبیِ قمر بهتر، یا آن که قمر سازد؟
ای باغ تویی خوش‌تر یا گلشن و گل در تو؟ / یا آن که برآرد گل، صد نرگس تر سازد؟
ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش؟ / یا آن که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟»

پیام

۱ خداوندی که خالق و سازنده همه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست، برترین و جامع‌ترین هدف زندگی است.

۲ انسان زیرک که خدا را به عنوان اصلی‌ترین هدف انتخاب کند، هم به بهره‌های مادی و هم معنوی می‌رسد.

●●● مفاهیم آیه ۱۶۲ سوره انعام

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ بگو نمازم، تمامی اعمالم و زندگی و مرگ من برای خداست که پروردگار جهانیان است.

پیام: علت این که باید در تمامی کارهای زندگی، رضایت خدا را لحاظ کنیم، پروردگاری او بر جهان است و این همان تعبیر «زندگی به خاطر خدا» است.

نمونه سؤال‌های امتحانی

الف. آیات و احادیث

۱- در آیه شریفه ﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِاعْبِينَ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ﴾:

(الف) به کدام مفهوم به خوبی دلالت دارد؟

(ب) حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به چه معناست؟

۲- پیام آیه شریفه ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾ چیست؟

۳- پیام درست مربوط به آیه «بعضی از مردم می‌گویند: خداوند! به ما در دنیا نیکی عطا کن. ولی در آخرت هیچ بهره‌ای ندارند.» در کدام گزینه آمده است؟
(۱) اصل قرارگرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شوند.

(۲) اگر هدف‌های دنیوی اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شوند.

۴- طبق موعظه حضرت علی علیه السلام، چرا انسان نباید خود را سرگرم کارهای لهُو کند؟

ب. صحیح و غلط

۵- اختلاف در هدف‌ها، ریشه در نوع نگاه و اندیشه انسان دارد.

۶- تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا نه تنها بد نیست، بلکه ضروری و خوب است.

۷- تقرّب و نزدیکی به خدای بزرگ که مقصد نهایی است، نزدیکی ظاهری است.

۸- انسان خود باید هدف از خلقت خود را بشناسد و به صورت غریزی به سوی آن حرکت کند.

ج. جای خالی

- ۹- انسان دارای روحیه‌ای ..... است و عطش او در دستیابی به خواسته‌هایش نه تنها کم نمی‌شود، بلکه روزبه‌روز افزون می‌گردد.
- ۱۰- برای این که بتوانیم با نگاهی درست، هدف‌های خود را انتخاب کنیم، نیازمند ..... هستیم.
- ۱۱- آدم‌های ..... معمولاً هدف‌های خود را به گونه‌ای انتخاب می‌کنند که به قول معروف «با یک تیر چند نشان بزنند».
- ۱۲- هدف تقرب به خدا، به همان میزان که بزرگ و ضامن خوشبختی ماست، ..... می‌طلبد.

د. پاسخ کوتاه

- ۱۳- معنای حکیم بودن خدا چیست؟
- ۱۴- منشأ اختلاف انسان‌ها در انتخاب هدف‌ها چیست؟
- ۱۵- هدفی که بتواند پاسخگوی کدام ویژگی‌های انسان باشد، کامل تر است؟
- ۱۶- مقصود و هدف نهایی انسان چیست؟
- ه. کشف ارتباط** (یک مورد در سمت چپ اضافی است.)

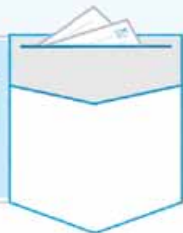
- (۱) اهداف فرعی
(۲) هدف جامع‌تر و برتر
(۳) داشتن معیار و ملاک
(۴) نوع نگاه و اندیشه انسان

- ۱۷- لازمه انتخاب هدف درست
۱۸- ریشه اختلاف در هدف‌ها
۱۹- مهم است که به آن‌ها دل نبندیم.

و. پاسخ تشریحی

- ۲۰- تفاوت انسان‌ها با حیوانات و گیاهان را در استعدادها شرح دهید.
- ۲۱- در چه صورت انسان می‌کوشد به دیگران کمک کند؟
- ۲۲- در مورد اهداف فرعی باید به چه نکاتی توجه کنیم؟
- ۲۳- چرا مقصود و هدف نهایی انسان خداوند است؟

آزمون‌ها

آزمون (۱) نوبت اول

الف. آیات و احادیث

(۲ نمره)

- ۱- کدام یک از سرمایه‌ها و توانایی‌های انسان در آیه ﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا﴾ مورد توجه قرار گرفته است؟ (۵/۵ نمره)
- ۲- آیه شریفه ﴿يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيبًا مَّهِيلًا﴾ به کدام یک از مراحل و حوادث قیامت اشاره دارد؟ (۵/۵ نمره)
- ۳- پیام حدیث شریف پیامبر ﷺ که می‌فرماید: «النَّاسُ نِيَامٌ فَإِذَا مَاتُوا إِنْ تَبَّهَوْا» را بنویسید. (۵/۵ نمره)
- ۴- حدیث امام حسین ﷺ که فرمود: «من مرگ را جز سعادت و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینم.» به کدام یک از آثار دیدگاه اعتقاد به معاد اشاره دارد؟ (۵/۵ نمره)

ب. صحیح و غلط

(۲ نمره)

- ۵- تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا نه تنها بد نیست، بلکه ضروری و خوب است. (۵/۵ نمره)
- ۶- دشمن‌ترین دشمن انسان، همان شیطان است. (۵/۵ نمره)
- ۷- در قرآن کریم، بعد از معاد، درباره هیچ موضوعی به اندازه یکتاپرستی سخن گفته نشده است. (۵/۵ نمره)
- ۸- دامنه آثار ماتقدم از اعمال انسان، محدود به دوران زندگی اوست و با مرگ، پرونده این اعمال بسته می‌شود. (۵/۵ نمره)

آزمون (۱) نوبت دوم

الف. آیات و احادیث

(۲ نمره)

- ۱- طبق آیه شریفه ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾، مهم‌ترین فایدهٔ روزه کدام است؟ (۵/۵ نمره)
- ۲- آیهٔ شریفه ﴿ وَ اصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَٰلِكَ مِن عَزْمِ الْأُمُورِ ﴾ به کدام یک از آثار عزم قوی اشاره کرده است؟ (۵/۵ نمره)
- ۳- طبق کلام امام صادق علیه السلام، چرا نباید لباس نازک و بدن‌نما پوشید؟ (۵/۵ نمره)
- ۴- آیهٔ ﴿ يَنْبِئُوا الْإِنسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَ أَخَّرَ ﴾ به کدام یک از ویژگی‌های عالم برزخ دلالت دارد؟ (۵/۵ نمره)

ب. صحیح و غلط

(۲ نمره)

- ۵- در عرصهٔ قیامت، تصویر اعمال انسان یا گزارشی از آن نمایش داده نمی‌شود. (۵/۵ نمره)
- ۶- اسوه قرار دادن یک انسان معصوم به این معناست که ما عین او باشیم و در همان حد عمل کنیم. (۵/۵ نمره)
- ۷- نمی‌شود انسان از صمیم دل کسی را دوست داشته باشد، اما از فرمانش سرپیچی کند. (۵/۵ نمره)
- ۸- گروهی که وجود جهان پس از مرگ را انکار می‌کنند، با فرارسیدن مرگ انسان و متلاشی شدن جسم او، پروندهٔ او را در دنیا می‌بندند. (۵/۵ نمره)

ج. جلی خالی

(۲ نمره)

- ۹- آن‌گاه که دوزخیان به نگهبانان جهنم رو می‌آورند تا برایشان از خداوند تخفیفی بگیرند، فرشتگان می‌گویند: «مگر پیامبران برای شما ..... نیاوردند؟» (۵/۵ نمره)
- ۱۰- خداوند، راه رستگاری ما را با ..... خود همراه ساخته است. (۵/۵ نمره)
- ۱۱- عفاف حالتی در انسان است که به وسیلهٔ آن خود را در برابر تندروی‌ها و کندروی‌ها ..... می‌کند. (۵/۵ نمره)

۱- این آیه به خوبی دلالت بر این دارد که جهان آفرینش بی هدف نیست و هر موجودی براساس برنامه حساب شده‌ای به این جهان گام نهاده است و به سوی هدف حکیمانه‌ای در حرکت است.

۲- حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنای هدفدار بودن خلقت آن‌هاست.

۳- افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود، هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.

۴- **کوزینه ۲**

۵- زیرا هیچ کس بیهوده آفریده نشده است.

۶- صحیح

۷- صحیح

۸- غلط (تقرّب به خدا، نزدیکی حقیقی است).

۹- غلط (حرکت انسان به سوی هدف، غریزی نیست).

۱۰- بی نهایت طلب

۱۱- معیار و ملاک

۱۲- زیرک و هوشمند

۱۳- همّت بزرگ و اراده محکم

۱۴- یعنی خدایی که هیچ کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد.

۱۵- بینش و نگرش خاص انسان‌ها

۱۶- متنوع بودن استعدادهای انسان و بی نهایت طلبی او

۱۷- خداوند (تقرّب و نزدیکی به خدای بزرگ)

۱۸- ۳

۴-۱۸

۱-۱۹

۲۰- انسان برخلاف حیوانات و گیاهان که استعدادهای محدود مادی دارند، مجموعه‌ای فراوان از استعدادهای مادی و معنوی است. به همین دلیل، به دنبال انتخاب هدف‌هایی است که از طریق آن، استعدادهای گوناگون خویش را به کمال رساند.

۲۱- اگر کسی چنین بیندیشد که کمک به دیگران ارزشمند است و می‌تواند روحیه بی‌نهایت‌طلب او را سیراب کند و پاسخگوی استعدادهای گوناگونش باشد، می‌کوشد به دیگران کمک کند.

۲۲- باید توجه کنیم که برای رسیدن به نعمت‌های دنیا مرتکب گناه نشویم و آن‌قدر سرگرم آن‌ها نباشیم که از زیبایی‌های پایدار بازمانیم.

۲۳- هر کس اندکی تأمل کند، می‌بیند که در ذات خود در جست‌وجوی سرچشمه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و تا به آن منبع و مبدأ نرسد، آرامش نیافته و از پای نخواهد نشست. این سرچشمه همان خداوند است که خالق همه کمالات و زیبایی‌هاست؛ او که خود نامحدود است و کمالات و خوبی‌هایش حد و اندازه ندارد. هر کمال و خوبی از او سرچشمه می‌گیرد و در جهان گسترده می‌شود. پس مقصود و هدف نهایی ما خداوند است.

پاسخ آزمون (۱) نوبت اول

- ۱- قدرت اختیار و انتخاب
- ۲- مرحلهٔ اول - تغییر در ساختار زمین و آسمان‌ها
- ۳- زندگی دنیوی همچون خوابی کوتاه و گذرا است و زندگی حقیقی در جهان دیگر آغاز می‌شود.
- ۴- انسان دیگر ترسی از مرگ ندارد و همواره آمادهٔ فداکاری در راه خدا است.
- ۵- صحیح
- ۶- غلط (دشمن‌ترین دشمن انسان، همان نفس اماره است که در درون اوست.)
- ۷- غلط (درقرآن کریم، بعد از توحید و یکتاپرستی، دربارهٔ هیچ موضوعی به اندازهٔ معاد سخن گفته نشده است.)
- ۸- صحیح

پاسخ آزمون (۱) نوبت دوم

- ۱- تقوا
- ۲- شکیبایی و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به هدف
- ۳- زیرا چنین لباسی نشانهٔ سستی و ضعف دینداری فرد است.
- ۴- وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا (بسته‌نشدن پروندهٔ اعمال)
- ۵- صحیح
- ۶- غلط (اسوه قراردادن یک انسان معصوم به این معناست که در حدّ توان، خود را به ایشان نزدیک‌تر کنیم).
- ۷- صحیح
- ۸- غلط (گروهی که وجود جهان پس از مرگ را انکار می‌کنند، با فرارسیدن مرگ انسان، پروندهٔ او را برای همیشه می‌بندند).
- ۹- دلایل روشنی
- ۱۰- رضایت
- ۱۱- کنترل